

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern
pentru aprobarea Metodologiei de evaluare vizuală rapidă a clădirilor

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Metodologiei de evaluare vizuală rapidă a clădirilor a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (în continuare – Ministerul).
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prezentul proiect de act normativ este elaborat în temeiul art. 390 alin. (6) lit. c) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
<p>Schimbările frecvente ale factorilor meteo-climatici de risc „rece-cald” și „umed-uscat”, afectează stabilitatea, durabilitatea, durata de viață a construcțiilor și elementelor acestora.</p> <p>Acești factori, la etapa actuală, trebuie luați în calcul nu numai la proiectarea construcțiilor, dar și la conservarea acestora.</p> <p>Schimbările climatice și dezastrelor naturale precum furtuni, ninsori abundente, caniculă, alunecări de teren, inundații cauzate de ploi torențiale sau topirea zăpezilor, cutremure pot avea un impact semnificativ asupra construcțiilor.</p> <p>În contextul schimbărilor climatice și a încălzirii globale, fenomenele climatice extreme prezintă factori de risc pentru întreg fondul construit din Republica Moldova.</p> <p>În rezultatul acțiunii complexe (chimice, fizico-chimice, biologice etc.) a mediului înconjurător distrugerii prin coroziune, dezagregare și eroziune sunt supuse majoritatea construcțiilor.</p> <p>Poluarea aerului prin gaze acide este principala cauză a degradării construcțiilor din mediul urban, deoarece aerul din zonele cu o poluare de mare concentrație conține, în medie, mai multe impurități solide și gazoase, care accelerează degradarea zidăriei și a tencuielilor.</p> <p>La clădiri, asemenea manifestări se referă la decolorarea treptată a fațadelor, degradarea tencuielilor, la umezirea și pătarea suprafețelor elementelor de construcții, la apariția eflorescențelor la zidărie, petelor de rugină, a putregaiului, atacul bacteriilor anaerobe etc.</p> <p>În cazul zidăriilor, distrugerile se manifestă prin slăbirea rezistenței mecanice a blocurilor de zidărie și a mortarelor de legătură, prin dezagregarea suprafețelor poroase, ca urmare a ciclurilor de îngheț-dezghet, prin fenomenul de apariție a igrasiei, ca urmare a umezelii persistente reținute în porii zidăriei. Distrugerea materialelor din piatra de calcar, din care sunt construite majoritatea clădirilor</p>

istorice, este cauzată de precipitațiile abundente și acide, care au rolul de solvent, afectând chiar și elementele din marmură.

Amenințările privind distrugerea fondului construit sunt asociate cu procese naturale de îmbătrânire, care sunt accelerate de:

- condițiile climatice nefavorabile (umiditate ridicată, ciclurile de îngheț-dezgheț etc.);

- dezastrele naturale (inundații, alunecări de teren, uragane, rafale de vânturi puternice, furtuni);

- caracteristicile geologice și hidrologice ale solurilor (soluri instabile structural);

- poluarea atmosferică;

- intervențiile neautorizate.

Astfel, având în vedere factorii enumerați, precum și faptul că întreg teritoriul Republicii Moldova este amplasat în zonele seismice cu intensitatea de 6 – 9 grade, fondul construit este foarte vulnerabil la riscul seismic.

Totodată, teritoriul construit prezentat de amplasamente alcătuite din pământuri cu proprietăți de rigiditate reduse, majorează coeficienții dinamici ai construcțiilor cu cel puțin cu o jumătate de grad. Ultimele patru cutremure au afectat în mai mare măsură structurile de rezistență ale construcțiilor producându-le deformații remanente care de la cutremur la cutremur, s-au acumulat sporind astfel gradul de risc al stabilității și rezistenței acestora, în special la cutremurele severe, care, probabil, vor putea provoca precolapsuri și colapsuri cu pierderi mari de vieți omenești, precum și de bunuri materiale.

Evaluarea nivelului de protecție a construcțiilor existente amplasate în zonele supuse proceselor geologice periculoase constituie o preocupare sistematică a inginerilor seismologi din toată lumea în scopul reducerii riscului construcțiilor existente.

Totodată, în prezent, nu există un cadru normativ specific care să reglementeze procedurile de evaluare a stării clădirilor pentru stabilirea riscului seismic, pe baza caracteristicilor legate de vulnerabilitatea seismică, riscul seismic și expunere, iar ulterior elaborarea unor cerințe specifice pentru reabilitarea seismică a clădirilor selectate și a studiilor de fezabilitate privind reabilitarea seismică a clădirilor și a instrumentelor sociale și de mediu conexe, încorporând măsuri de reziliență climatică pentru a proteja clădirile de evenimentele induse de schimbările climatice.

Existența unui cadru normativ dedicat, poate contribui la prevenirea avarierilor grave și prăbușirilor unui număr important de clădiri realizate, dar nu și la evitarea distrugerilor și pagubelor atât umane cât și materiale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Evaluarea vizuală rapidă este o procedură de evaluare seismică simplă, fără analiză inginerescă de detaliu, și are la bază informații privind: efectul cutremurelor din trecut asupra fondului construit, rezultatele cercetărilor din domeniul riscului seismic, evoluția reglementărilor tehnice de proiectare seismică, evoluția practicii de proiectare și a materialelor de construcție utilizate.

Prin evaluare vizuală rapidă se stabilește un nivel (punctaj) de prioritate pentru realizarea investițiilor pentru punerea în siguranță a clădirilor față de acțiunea seismică. Punctajul este stabilit considerând caracteristicile de vulnerabilitate seismică ale clădirilor realizate conform sistemului de asigurare a calității în construcții și practicii generale de construcție de la data realizării acestora.

Evaluarea vizuală rapidă este o procedură care ia în considerare un anumit număr de parametri care influențează semnificativ riscul seismic asociat unei clădiri. Evaluarea vizuală rapidă nu constituie evaluare seismică a clădirilor. Prin evaluare vizuală rapidă nu se poate stabili încadrarea clădirilor în clase de risc seismic.

Metodologia respectivă pune la dispoziție o procedură viabilă și foarte rapidă prin care se poate avea o imagine de ansamblu asupra riscului seismic al fondului construit.

Metodologia are ca obiectiv ierarhizarea clădirilor dintr-un anumit fond construit din punct de vedere al riscului seismic, în vederea stabilirii priorității investițiilor pentru punerea în siguranță a clădirilor față de acțiunea seismică.

În baza evaluării vizuale rapide se pot întocmi expertize tehnice în vederea evaluării vulnerabilității seismice a clădirilor.

Prezenta Metodologia se utilizează în cazul clădirilor publice și a blocurilor locative, indiferent de forma de proprietate a acestora, având următoarele destinații și moduri de folosință:

- blocuri locative;
- alte construcții destinate locuirii în sensul Legii nr. 75/2015 cu privire la locuințe (cămine, aziluri pentru bătrâni);
- ocrotirea sănătății;
- administrație publică;
- comerț și servicii;
- educație, activități culturale, sport, turism;
- gospodărie comunală, activități energetice și tehnico-edilitare;
- alte funcțiuni specifice sistemului de protecție civilă.

Informațiile relevante privind vulnerabilitatea seismică a clădirilor pentru aplicarea Metodologiei sunt stabilite minimal astfel încât să poată fi colectate de la:

- autoritățile administrației publice centrale sau locale;
- inspecțiile în teren a clădirii, prin observarea clădirii din exterior, fără a fi necesar accesul în imobil;
- entitățile private, administratori/gestionari ai clădirilor.

Pentru luarea în considerare a vulnerabilității seismice potențiale în evaluarea vizuală rapidă, pentru fiecare clădire se colectează informații despre:

- număr cadastral al clădirii;
- suprafața construită și suprafața construită desfășurată a clădirii, în metri, fără zecimale;
- numărul de etaje ale clădirii;
- tipul structurii clădirii;
- perioada construirii;
- forma clădirii în plan orizontal;
- forma clădirii în plan vertical;
- degradările structurale seismice.

Pentru evaluarea vizuală rapidă colaborează următoarele entități:

- Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică;
- autoritatea coordonatoare, care poate fi o autoritate publică centrală sau locală sau orice altă entitate care are în proprietate clădiri;
- managerul de program;
- specialistul atestat responsabil de supraveghere;
- inspectorii.

Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică va stoca informațiile obținute într-o bază de date unică.

Autoritatea coordonatoare este autoritatea care a decis realizarea unui program de evaluare vizuală rapidă și care va utiliza rezultatele obținute.

Inspectorii pot fi persoane fizice cu studii superioare de licență sau profesional tehnice în domeniul ingineriei civile, ingineriei instalațiilor, arhitecturii sau urbanismului.

Inspectorii își vor desfășura activitatea sub coordonarea specialistului atestat responsabil de supraveghere, acești vor fi instruiți privind aplicarea metodologiei de evaluare vizuală rapidă, de către specialistul atestat responsabil de supraveghere sau de către instituțiile de învățământ acreditate sau în centrele de instruire acreditate în domeniul arhitecturii, urbanismului, ingineriei civile sau ingineriei instalațiilor.

Din punct de vedere al perioadei construirii, pentru aplicarea Metodologiei, clădirile se clasifică în:

- a) clădiri construite înainte de 1963;
- b) clădiri construite între 1964 și 1969;
- c) clădiri construite între 1970 și 1981;
- d) clădiri construite între 1982 și 1990;
- e) clădiri construite între 1991 și 1995;
- f) clădiri construite între 1996 și 2020;
- g) clădiri construite după 2021.

Perioadele relevante de construire enumerate sunt stabilite în funcție de evoluția practicii de proiectare și construire a clădirilor și, în special, în funcție de evoluția prevederilor reglementărilor tehnice naționale de proiectare la acțiuni seismice.

Începând cu anul 1963 la proiectarea antisismic se aplicau prevederile СНиП II-А.12-62 „строительство в сейсмических районах”.

În perioada 1970 și 1981 se aplicau prevederile СНиП II-А.12-69* „строительство в сейсмических районах”.

Începând cu anul 1982 se aplicau prevederile СНиП II-7-81* „строительство в сейсмических районах”.

În anul 1996 a fost adoptată Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții, care stabilea noi reguli aplicabile construcțiilor.

În anul 2020 au intrat în vigoare normele privind obligația respectării cerințelor standardelor EN.

În anul 2023 a fost adoptat Codul urbanismului și construcțiilor, care a abrogat Legea nr. 721/1996 privind calitatea în construcții.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost examinate, or lipsa de intervenție va duce în continuare la degradarea fondului construit și creșterea riscului seismic al clădirilor.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Examinării vizuale rapide vor putea fi supuse inclusiv clădirile publice. Evaluarea fondului construit existent și înțelegerea vulnerabilității acestuia este un punct de pornire pentru stabilirea riscului seismic la cădiri, ulterior încadrarea acestora într-o categorie de risc seismic și în final întreprinderea acțiunilor necesare de consolidare a clădirilor afectate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prevederilor Metodologiei implică cheltuieli financiare pentru autoritățile coordonatoare care vor implementa programe de evaluare vizuală rapidă. Acestea fiind autorități publice centrale, locale sau alte entități care dețin în administrare sau proprietate construcții.

Costurile vor fi stabilite în funcție de numărul de clădiri și numărul de inspectori implicați în acest proces.

În cazul autorităților publice centrale și locale, cheltuielile necesare pentru examinarea clădirilor vor fi prevăzute în bugetul acestora la etapa de planificare bugetară, în funcție de acțiunile care urmează să fie realizate.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Similar cu cele expuse la pct. 4.1. examinării vizuale rapide vor putea fi supuse inclusiv clădirile fondului privat. Evaluarea fondului construit existent și înțelegerea

<p>vulnerabilității acestuia este un punct de pornire pentru stabilirea riscului seismic la cădiri, ulterior încadrarea acestora într-o categorie de risc seismic și în final întreprinderea acțiunilor necesare de consolidare a clădirilor afectate.</p>
<p>4.4. Impactul social</p>
<p>Riscul seismic exprimă probabilitatea de a se produce efecte nefavorabile la nivel uman, material, economic sau de mediu, într-o anumită perioadă de timp, apărute în urma interacțiunii dintre evenimentele seismice și condițiile de vulnerabilitate de la nivelul societății, cu impact negativ asupra funcționării normale a unei comunități sau a societății în ansamblu.</p> <p>Datele referitoare la fondul construit sunt elemente esențiale pentru evaluarea riscului seismic, respectiv a nivelului de expunere și de vulnerabilitate seismică.</p> <p>Mai mult, consecințele unui eventual cutremur și prăbușirii unei construcții au impact direct asupra vieții și sănătății oamenilor.</p> <p>Astfel, implementarea Metodologiei va avea un impact pozitiv asupra societății, reprezentând primul pas în stabilirea riscului unui eventual cutremur asupra fondului construit și asupra vieții și sănătății persoanelor, utilizatori și posesori ai acestor construcții.</p>
<p>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</p>
<p>Implementarea Metodologiei nu are impact asupra datelor cu caracter personal. Pentru efectuarea examinării vizuale rapide a clădirilor vor fi utilizate următoarele date:</p> <ul style="list-style-type: none"> -număr cadastral al clădirii; -suprafața construită și suprafața construită desfășurată a clădirii, în metri, fără zecimale; -numărul de etaje ale clădirii; -tipul structurii clădirii; -perioada construirii; -forma clădirii în plan orizontal; -forma clădirii în plan vertical; -degradările structurale seismice.
<p>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</p>
<p>Implementarea Metodologiei nu are impact asupra echității și egalității de gen.</p>
<p>4.5. Impactul asupra mediului</p>
<p>Implementarea Metodologiei va avea un impact pozitiv asupra mediului, având în vedere că în urma stabilirii riscului seismic asupra construcțiilor, vor fi efectuate lucrări de consolidare și astfel vor fi prevenite demolări ale acestora care generează un volum mare de deșeuri.</p>
<p>4.6. Alte impacturi și informații relevante</p>
<p>Nu este aplicabil.</p>
<p>5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE</p>
<p>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</p>
<p>Proiectul nu transpune acte juridice ale UE.</p>
<p>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern</p>

necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
<p>Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus consultărilor publice și avizărilor/expertizărilor de către entitățile publice de resort, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparenta în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului poate fi accesat la următorul link:</p> <p>https://particip.gov.md/index.php/ru/document/stages/anuntul-privind-initierea-elaborarii-proiectului-de-hotarare-a-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-metodologiei-de-evaluare-vizuala-rapida-a-cladirilor/13788.</p>
7. Concluziile expertizelor
<p>Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus expertizei juridice, în conformitate cu articolul 37 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, precum și expertizei anticorupție, conform articolului 36 din aceeași lege.</p> <p>Rezultatele examinării expertizelor menționate supra, vor fi reflectate în Sinteza la proiect.</p>
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul nu contravine legislației naționale.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Întru implementarea Metodologiei nu va fi necesar elaborarea de acte normative secundare.

Secretar general

Angela ȚURCANU